

ΞΕΝΙΑ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Το Σκλαβί

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΞΕΝΙΑ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Το Σκλαβί

Το Σκλαβί ξεκινήσαμε να το γράφουμε μαζί με τον Θωμά Μοσχόπουλο. Γρήγορα όμως φάνηκε ότι αυτό το έργο –αντίθετα με τα άλλα δύο που είχαμε γράψει παλιότερα– χρειαζόταν μια μοναχική δουλειά. Αυτήν την ανέλαβα εγώ. Κι όταν μου είπε ο Θωμάς ότι το σωστό θα ήταν να το υπογράψω μόνη μου, συμφώνησα. Αν δεν το είχα κάνει, θα ένιωθα αδικημένη. Τώρα όμως που βλέπω το όνομά μου μόνο του πάνω από τον τίτλο, σκέφτομαι ότι εκείνος θα ήταν αδικημένος αν δε σημείωνα εδώ ότι υπάρχουν στο Σκλαβί λέξεις, φράσεις, ιδέες και εικόνες που είναι ολότελα δικές του.

Ξ.Κ.

Τα λαϊκά παραμύθια αφηγούνται γεγονότα. Δε μας λένε πολλά για τους ήρωές τους και για όσα κρύβονται πίσω από τις πράξεις τους. Για να μεταφέρεις όμως ένα παραμύθι στη σκηνή, είναι απαραίτητο να διαγνώσεις και όσα δε λέγονται. Το Σκλαβί είναι ένα κατεξοχήν αινιγματικό παραμύθι και ίσως γι' αυτό να είναι και τόσο γοητευτικό. Χρειάστηκε να σταθώ πολύ καιρό σε μια φράση, ακόμα και σε μια λέξη, για να καταλάβω ή για να φανταστώ εκείνα που κρύβει ή μάλλον εκείνα που θα μπορούσε να κρύβει. Προχωρώντας, κατάλαβα ότι έπρεπε να φαντάζομαι όλο και περισσότερα πράγματα, αλλά να τα εκφράζω με πολλή φειδώ κι όσο γίνεται πιο υπαινικτικά, έτσι που η ιστορία να διατηρεί σε πρώτο επίπεδο τη βασική της απλότητα.

Ξ.Κ.

Σημείο εκκίνησης για το θεατρικό έργο ήταν το ομώνυμο παραμύθι από τη Σύμη. Το Σκλαβί περιλαμβάνεται στη συλλογή *Παραμύθια του λαού μας* που επιμελήθηκε ο Γιώργος Ιωάννου (Ερμής, 1973), καθώς και στον τόμο *Το φιδόδεντρο* που έχει επιμεληθεί ο Κώστας Καφαντάρης (Οδυσσέας, 1988). Και οι δύο αναφέρονται στην ίδια πηγή: *Ζωγράφειος Αγών*, τόμος Α', Συμιαϊκά, Κωνσταντινούπολη, 1891. Υπάρχει όμως μια διαφορά. Στο *Φιδόδεντρο* το παραμύθι διατηρεί ατόφια την ιδιωματική του γλώσσα, ενώ στα *Παραμύθια του λαού μας* ο Γιώργος Ιωάννου έχει μεταγράψει το Σκλαβί στην κοινή νεοελληνική, διατηρώντας ωστόσο τη σύνταξη και διασώζοντας τον τόνο του πρωτοτύπου.

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

*Εμφανίζονται στη σκηνή όλοι οι ηθοποιοί. Κάθονται χάρω
σιωπηλοί και, σαν να έρχεται στη μνήμη τους ένα τραγούδι,
αρχίζουν να το τραγουδούν, λέγοντας, ένας ένας, από έναν στίχο
ή μια λέξη. Λίγο πριν τελειώσει, το λένε πια όλοι μαζί.*

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Αργά
η αγάπη
τρυπώνει, λαβώνει σαν σπαθί.

Γοργά
κυλάει
στο αίμα, στο βλέμμα, στο φιλί.

Τι κι αν σε κάστρο απάτητο
ο άνθρωπος τον νου διπλά κλειδώνει,
με πόδι αλαφροπάτητο
η αγάπη του σαν άνοιξη ζυγώνει.

Αργά
η αγάπη
τρυπώνει, λαβώνει σαν σπαθί.
Τι κι αν φορείς πουκάμισο
που ως τον λαιμό, που ως τον λαιμό κουμπώνει,
απ' τα κουμπάκια ανάμεσα
ο έρωτας, ο έρωτας τρυπώνει.

Οι ηθοποιοί μένουν σκεφτικοί, σαν κάτι να τους απασχολεί.

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Γίνεται όμως;

Β' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Ποιο;

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Αυτό. Ν' αρρωστήσεις από αγάπη για μια κοπέλα...

Β' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Ε, ναι, γιατί;

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Περίμενε. Ν' αρρωστήσεις από αγάπη για μια κοπέλα που δεν την έχεις δει ποτέ σου.

Γ' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Τι «ποτέ σου»;

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Που έχεις δει μόνο τη ζωγραφιά της.

Γ' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Α... αυτό που...

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Ναι. Γίνεται;

Γ' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Δεν ξέρω.

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ (στον Δ' Ηθοποιό) Εσύ τι λες;

Δ' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Δεν ξέρω... Μπορεί και να γίνεται...

Ε' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Κι αν γίνεται; Για ποια πεθαίνεις από αγάπη; Για την κοπέλα ή για τη ζωγραφιά;

Β' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Ε, το ίδιο δεν είναι;

Ε' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Όχι, δεν είναι. Αλλά δεν ξέρω πάλι. Μπορεί.

ΣΤ' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Μήπως το άλλο γίνεται; Τη γυναίκα που αγαπάς να τη δώσεις στον αδερφό σου;

Δ' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Αυτά γινόντουσαν παλιά, όχι τώρα.

Ζ' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Παλιά μπορεί...

ΣΤ' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Και να μαρμαρώσει κάποιος; Γίνεται;

Γ' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Δεν ξέρω. (Στον Η' Ηθοποιό.) Εσύ τι λες;

Η' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Γιατί όχι; Τόσα γίνονται.

Ι' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Ακούει ο μαρμαρωμένος; Σκέφτεται; Λυπάται;

Α΄ ΠΑΙΔΑΚΙ Και δράκους είχε κάποτε. Έτσι λένε.

Θ΄ ΗΘΟΠΟΙΟΣ Και πώς ήτανε;

Ε΄ ΗΘΟΠΟΙΟΣ Ποιο;

Θ΄ ΗΘΟΠΟΙΟΣ Οι δράκοι.

Ι΄ ΗΘΟΠΟΙΟΣ Είχανε, λέει, τρία κεφάλια...

Η΄ ΗΘΟΠΟΙΟΣ Εφτά κεφάλια...

Α΄ ΠΑΙΔΑΚΙ (σκεφτικό) Εφτά κεφάλια...

Β΄ ΗΘΟΠΟΙΟΣ Μπα, δεν μπορεί.

Η΄ ΗΘΟΠΟΙΟΣ Δεν ξέρω, έτσι λένε...

Δ΄ ΗΘΟΠΟΙΟΣ Παλιά όμως.

Ζ΄ ΗΘΟΠΟΙΟΣ Παλιά μπορεί.

ΣΤ΄ ΗΘΟΠΟΙΟΣ Δηλαδή πόσο παλιά;

*Αλλάζει ο τόνος, μουσική που μόλις ακούγεται,
αλλαγή φωτισμού.*

Ζ΄ ΗΘΟΠΟΙΟΣ Παλιά. Πολύ παλιά...

Β΄ ΗΘΟΠΟΙΟΣ Τότε που τα βιβλία τα γράφανε στο χέρι.

Γ' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Τότε που οι άλλες χώρες ήταν ακόμη μακρινές.

Ε' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Τότε που οι μέρες δεν περνούσαν τόσο γρήγορα.

Έχει σιγά σιγά σκοτεινιάσει.

Γ' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Ε, ανάψτε και κάνα φως. (Σταματάει η μουσική.)

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Τότε που τις νύχτες ανάβανε λυχνάρια και λαμπάδες.

Β' ΠΑΙΔΑΚΙ Και καντήλια.

Ξαναρχίζει η μουσική που μόλις ακούγεται.

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ (επιστρέφει στο ύφος της αφήγησης) Παλιά, πολύ παλιά. Τότε που τις νύχτες ανάβανε λυχνάρια και λαμπάδες.

Γ' ΗΘΟΠΟΙΟΣ Σσστ! (Από αριστερά ακούγονται ακαθόριστοι ψίθυροι.)